

Nina Berbérova

LA CANYA REBEL

Traducció del rus de Jaume Creus

V I E N A
E D I C I O N S

A la vida de cada persona hi ha moments en què la porta tancada sobtadament i sense cap motiu aparent, de cop es torna a obrir una mica, en què l'espill tot just tapat es torna a destapar, en què un «no» brusc, com si fos definitiu, es converteix en un «potser», i en aquest sol instant el món que ens envolta es transfigura i nosaltres mateixos ens omplim d'esperança com de sang nova. Se'ns dona una pròrroga al que era inevitable i definitiu; el veredicte del jutge, del metge, del cònsol s'ajorna. Una veu ens notifica que no tot està perdut. I amb les cames tremoloses i llàgrimes de gratitud als ulls, passem a la sala adjacent, on se'ns prega «esperar una mica» abans de llançar-nos al precipici.

I això em va passar aquell vespre, quan m'estava al costat de l'Einar a la cua, davant dels passatgers que esperaven l'autobús que els havia de portar a l'aeroport de Le Bourget per agafar l'avió a Estocolm. Ell se n'anava, jo em quedava. Entre la munió de gent, a la fosca cruïlla parisenca (era el 2 de setembre

del 1939), a les nou del vespre, a part de mi no hi havia cap altre acompanyant —a tots els havien fet quedar a la sala amb les cortines negres ja corregudes. Allà hi havia hagut comiats, abraçades i fins i tot llàgrimes, i, com és degut, la sortida de mans infantils de mànigues i butxaques. Jo havia sortit amb l'Einar per la porta giratòria de forma gairebé maquinal. En una mà ell duia una cartera gruixuda i a l'altra un necesser de pell. Sota el braç dret portava l'abric de qualsevol manera. La meva mà li agafava els dits sota l'abric, fregant el pany fred del necesser. De tant en tant, l'Einar em mirava. La seva cara, en la penombra, em semblava estranya, cansada, apesurada, havien desaparegut els trets durs dels pòmuls i la barbata que tant m'agradaven; als ulls hi havia inquietud, i tenia la boca entreoberta. «És lleig», pensava jo, mentre notava que m'estaven a punt de caure les llàgrimes, i no tenia veu per dir-li: «No sabia que eres tan lleig». Amb el bitllet i el passaport a les mans els passatgers pujaven a l'autobús. L'Einar es va passar l'abric al braç esquerre, jo vaig deixar anar el necesser que tenia agafat. Ell allargà el passaport.

—¿I vostè?

Jo callava, tenia por de la meva veu; tothom podia veure clarament, només mirant-me, que jo no havia de volar cap a Estocolm.

—¿Vol donar una volta ràpida per Le Bourget?
—em preguntà un empleat uníformat.

—Jo...

—Pugi, no entretingui els altres.

Encara avui no em puc creure que em digués aquestes paraules. ¿Podia estar passant realment allò? ¿Per què m'havia tocat a mi aquella sort? Jo no ho havia demanat, ¿i a quin cap se li podia acudir demanar a un funcionari una cosa semblant? Vaig pujar els graons i, callats (l'Einar al davant i jo al seu darrere), vam anar a seure als últims llocs. Ell em va passar el braç per sobre l'espatlla i jo em vaig quedar quieta sobre la seva espatlla, damunt del seu pit, que era ample i tranquil i era on bategava el cor de l'Einar, un cor que havia sentit bategar totes les meves últimes nits sense dormir.